

2. DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2025/455
Toplantı Tarihi/Sayısı : 25.09.2025/65
Karar Numarası : 2025/635
Başvuran : S.G.
Başvuran Vekili/ Vasisi : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Marmara 6 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Vekili/ Vasisi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; bulunduğu ceza infaz kurumunda havalandırma bahçesinde çamaşır kurutma saatlerinin kısıtlandığı, yıkanmış çamaşırların koğuşların içinde kurutulmak zorunda kalındığı, buna bağlı olarak koğuşlarda rutubete maruz kalınmasının kalıcı sağlık problemlerine yol açacağı iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran başvuru dilekçesinde özetle;

a. Bulunduğu Marmara 6 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hayata geçirilen yeni uygulamaya göre bahçede yıkanmış çamaşırları kurutma saatlerinin kısıtlandığını, bu sebeple çamaşırları kapalı yaşam alanları olan koğuşlarda kurutmak zorunda kaldıklarını,

b. Yıkanmış çamaşırların koğuşlarda kurutulması sonucunda koğuş içerisinde nem ve rutubet oluştuğunu, koğuşlarda nem ve rutubete maruz kalmalarının ise kalıcı sağlık problemlerine yol açacak bir sağlık hakkı ihlali niteliğinde olduğunu iddia etmiş ve mağduriyetinin giderilmesini talep etmiştir.

3. Muhatap Marmara 6 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun (Ceza İnfaz Kurumu) yazılı cevabında;

a. Ceza infaz kurumunda her bir koğuşta mahpusların kaldığı 7 oda bulunduğu ve her odada 105x82 boyutlarında açılabilen pencerelerin yer aldığı, bunun yanı sıra ortak yaşam alanlarında da pencerelerin bulunduğu ve mahpusların bu pencereleri açma konusunda herhangi bir kısıtlamaya tabi olmadığı, dolayısıyla bu pencereleri istedikleri zaman açarak koğuşu havalandırabilecekleri, buna ek olarak havalandırma bahçelerinin de tüm mahpuslar tarafından ortak olarak kullanılabildiği,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

b. Mahpusların gündüz belirtilen saatlerde bahçe alanlarına çamaşır asması konusunda herhangi bir kısıtlama bulunmadığı, ancak gece asılan çamaşırların koğuş kapıları kapatılırken kameraların görüş açısını engellediği ve bu durumun güvenlik açısından olumsuz sonuçlar doğurabileceği gerekçesiyle gündüz belirtilen saatler dışında çamaşır asılmasına izin verilmediği,

bildirilmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın *"Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı"* başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümüne göre: *"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. (...)"*

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun *"Kurumun görevleri"* başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde: *"Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek"* Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun görevleri arasında sayılmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in *"Ön incelemenin yapılması"* başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasına göre; *"Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur (...)"*

8. Mezkûr Yönetmelik'in *"Karar türleri"* başlıklı 65'inci maddesinde: *"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."* hükmü yer almaktadır.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

10. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

11. Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 7'nci maddesi "*Hiç kimse işkenceye ya da zalimane, insanlık dışı ya da küçük düşürücü muamele ya da cezalandırmaya maruz bırakılamaz. Özellikle, hiç kimse kendi özgür rızası olmadan tıbbi ya da bilimsel deneylere tabi tutulamaz.*" düzenlemesini haizdir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) "İşkence yasağı" başlıklı 3'üncü maddesinde ise "*Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muamelelere tabi tutulamaz.*" hükmü yer almaktadır. Bu düzenlemelere koşut olarak Anayasa'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin üçüncü fıkrası kimseye işkence ve eziyet yapılamayacağını; kimsenin insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamayacağını düzenlemektedir.

12. Bahsi geçen düzenlemeler ile çerçevesi çizilen işkence ve kötü muamele yasağı devletlere negatif ve pozitif yükümlülükler yüklemektedir. Devletlerin bu konudaki pozitif yükümlülüklerinin görünümünden biri de sağlık hakkının korunması olarak karşımıza çıkmaktadır. Kişinin fiziksel refahı ve kişiye sunulacak tıbbi koruma idarenin pozitif yükümlülüğü kapsamında değerlendirildiğinde; mahpusların alıkonulmanın doğasından kaynaklanan zorlukların dışında zorluk ve sıkıntı yaşamaması, insan onuruna uygun bir şekilde sağlıklarının korunması ve gereken tedavi hizmetlerine tam ve zamanında erişebilmesi gerekmektedir (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi [AİHM], *Kudla/Polonya*, B. No: 30210/96, 26/10/2000, para. 94).

13. Başvuran, ceza infaz kurumunda yıkanmış olan çamaşırların bahçede kurutulmasına belirli bir zaman aralığında izin verildiği ancak akşam saatlerinden itibaren çamaşırların bahçede kurutulmasına müsaade edilmemesi sebebiyle çamaşırları koğuş içerisinde kurutmak zorunda kaldıklarını, bu durumun koğuştaki rutubet sorununa yol açarak kalıcı sağlık problemlerinin oluşması riskini ortaya çıkardığını iddia etmektedir.

14. Muhatap Kurum, mahpusların çamaşırlarını kurutmak için gündüz belirlenen saatler dâhilinde havalandırma bahçesini kullanabildiğini, ancak koğuş kapılarının kapatılması sonrasında çamaşır asılmasına sınırlama getirildiğini, zira gece asılı olan çamaşırların güvenlik kameralarının görüş açısını kapatarak güvenlik zafiyeti oluşturduğunu belirtmiştir. Kurum ayrıca, mahpusların kaldığı koğuşlarda her bir odada ve ortak yaşam alanlarında pencerelerin bulunduğunu ve buraların herhangi bir kısıtlama olmaksızın mahpuslar tarafından her an açılıp koğuşların havalandırılabilirliğini, bu kapsamda herhangi bir havalandırma sorunun yaşanmayacağını belirtmiştir.

15. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un "*İnfazda temel ilke*" başlıklı 2'nci maddesinin ikinci fıkrasında; "*Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazında zalimane, insanlık dışı, aşağılayıcı ve onur kırıcı davranışlarda bulunulamaz.*" ve "*Hapis cezalarının infazında gözetilecek ilkeler*" başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde; "*Hürriyeti bağlayıcı cezanın zorunlu kıldığı hürriyetten yoksunluk, insan onuruna saygının korunmasını sağlayan maddî ve manevî koşullar altında çektirilir.*" şeklindeki düzenlemeler ile açıkça kötü muamele yasağı vurgulanmıştır.

16. 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı hakkında Yönetmelik'in "*Hükümlülerin temizliği*" başlıklı 94'üncü

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

maddesi; "(1) Hükümlülerin kişisel bakım ve temizliklerinin sağlanmasına yönelik tedbirler kurum idaresince alınır. (2) Hükümlülerin barındırıldıkları odalarda gerekli sağlık ve hijyen kurallarına uymaları özendirilir. (...) (5) Hükümlülerin kişisel bakım ve temizliklerinin sağlanmasına ilişkin esas ve usuller kurum iç yönergesinde düzenlenir." hükümlerini haizdir.

17. Bu bağlamda ceza infaz kurumlarında bulunan mahpusların cezalarını insani koşullar altında çekmesi gerektiği, bu kurumlarda gerçekleştirilen her türlü muamele ve işlemin işkence ve kötü muamele yasağı ihlal edilmeksizin yerine getirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Ne var ki her muamelenin işkence veya kötü muamele olarak tanımlanması mümkün değildir. Zira bir muamelenin Anayasa'nın 17'nci maddesinin üçüncü fıkrasının kapsamına girebilmesi için asgari bir ağırlık derecesine ulaşmış olması gerekir. Her olayda asgari eşiğin aşılp aşılmadığı somut olayın özellikleri dikkate alınarak değerlendirilmelidir. (Anayasa Mahkemesi [AYM], *Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18.9.2013, para. 23). Ayrıca sağlık hakkına ilişkin iddiaların tek başına kötü muamele yasağını ihlal edici bir nitelik taşımayacağı, asgari eşiğin ötesine geçen destekleyici durumların da var olması gerektiği de belirtilmelidir (AYM, *Cengiz Yetgin*, B. No: 2019/39068, 14/6/2023, para. 67).

18. Somut olayda mahpusların gündüz belirli vakitlerde çamaşırlarını havalandırma bahçesinde kurutabildikleri, belirli saatler dışında bahçede çamaşır kurutulmasına sınırlama getirilmesinin ise asılan çamaşırların kameraların görüş açısını kapatmasından kaynaklandığı anlaşılmıştır. Mahpusların belirli sürelerle havalandırma bahçesinde çamaşır kurutulmasına müsaade edilmesi ve koşulların her zaman havalandırılabilir olacak olması hususları dikkate alındığında muhatap ceza infaz kurumu idaresi tarafından getirilen bu kısıtlamanın ceza infaz kurumunda güvenliğin ve işleyişin sağlanması amacına yönelik meşru bir kısıtlama olduğu değerlendirilmiştir. Bu kapsamda söz konusu muamelenin, kötü muamele olarak tanımlanabilmesi için gerekli olan asgari eşiği aşmayan ve mahpuslara ceza infaz kurumlarının doğası gereği katlanmaları gereken olağan külfetin üzerinde bir külfet yüklemeyen bir muamele olduğu anlaşılmış olup söz konusu uygulamanın kötü muamele niteliğinde olmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

25/9/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Selami AÇAN
Daire Başkanı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

Av. Erol GÖKDÖL
Üye

e-imzalıdır

Dr. Ömer ÇELEN
Üye

e-imzalıdır

Selma ÖZTÜRK PINAR
Üye

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No: